

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยว
เชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
People's Participation in Sustainable Tourism in Sai Noi Ecotourism
Village, Phra Nakhon Si Ayutthaya

ธัญรดา ดวงแก้ว

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ แขนงวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

โทร.086-077-3373 E-mail: thanrada3373@gmail.com

นัทนิชา হাসুনত্রী

อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ แขนงวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

โทร.064-878-6636 E-mail: natnicha.ha@ssru.ac.th

Thanrada Duangkaew

Public Administration sector Public and Private Management,

Suan Sunandha Rajabhat University

Natnicha Hasoontree

Lecturer of Master of Public Administration,

Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University

รับเข้า: 27 มิถุนายน 2562 แก้ไข: 18 กรกฎาคม 2562 ตอรับ: 26 กรกฎาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนในการมีส่วนร่วมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 304 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศอายุและอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนในการมีส่วนร่วมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านเห็นถึงความสำคัญในเรื่องของการทำการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน เนื่องจากภายในหมู่บ้านมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เก่าแก่ มีพื้นที่ที่สวยงาม มีผลิตภัณฑ์ที่พร้อมจะผลักดันออกสู่สังคม จึงอยากให้มีการส่งเสริมและผลักดันการทำการท่องเที่ยวในหมู่บ้านให้เพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน หลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

Abstract

The objectives of this research to study the level of People's Participation in Sustainable Tourism in Sai Noi Ecotourism Village, Phra Nakhon Si Ayutthaya and to compare the level People's Participation in Sustainable Tourism in Sai Noi Ecotourism Village, Phra Nakhon Si Ayutthaya by personal factors and study the suggestions of People's Participation in Sustainable Tourism in Sai Noi Ecotourism Village: The sampling groups composed of 304 persons who have participated. Data are collected through on 5-point Likert scale for questionnaire. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA. The results of the research were as follows;

1. the level of the participation of sustainable tourism in Sai Noi Ecotourism Village, Phra Nakhon Si Ayutthaya was rated at a high level, starting from the most to the least average of mean were the participation in benefits, implementation, decision making and evaluation. 2. to compare the level People's Participation in Sustainable Tourism in Sai Noi Ecotourism Village, Phra Nakhon Si Ayutthaya by personal factors including sex age and occupation were found to have different approaches of community participation, at .05 level of statistical significance. 3. to study recommendations of People's in Participating in Sustainable Tourism principles of Ecotourism Villages Phra

Nakhon Si Ayutthaya found that people in the village realize the importance of tourism in the village. Because the village has old local wisdom. Has a beautiful area. There are many products that are ready to push into society. Therefore wanting to promote and push for greater tourism in the village.

Keywords: people participation, sustainable tourism, Sai Noi ecotourism village

บทนำ

หลักสำคัญประการหนึ่งของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยรวมทั้งเป็นลักษณะและเงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่งของการบริหารจัดการที่ดี คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอันชอบธรรมของทุกคนในสังคม ก่อให้เกิดรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่มีระเบียบเป็นระบบ และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย การที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ เป็นการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจ รักและหวงแหนในชุมชน ก่อให้เกิดพลังจัดการและเกิดองค์กรชุมชนขึ้นโดยความสมัครใจและมีการจัดการที่ดีซึ่งเป็นเสมือนสัญญาประชาคม (โกวิท พวงงาม, 2552)

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถสร้างภูมิคุ้มกันต่อความรู้สึกละเลยอำนาจและยังเป็นช่องทางที่จะนำประชาชนมารวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหาของส่วนรวม สร้างความรู้สึกละเลยอำนาจเหล่านี้เป็นของพวกเขา เป็นช่องทางที่จะสร้างให้เกิดการสื่อสารระหว่างกลุ่มในชุมชน เพื่อร่วมกันทำความเข้าใจถึงความต้องการของแต่ละกลุ่ม อีกทั้งยังช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดี มีโอกาสบอกกล่าวถึงสิ่งที่คับข้องใจ ทำให้มองเห็นประเด็นสาธารณะ ซึ่งการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจทำได้หลายระดับและหลายวิธี บางวิธีสามารถทำได้ง่ายแต่บางวิธีต้องใช้เวลาขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ค่าใช้จ่าย และความจำเป็นในประเด็นนั้น ๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งพัฒนาทักษะและศักยภาพของข้าราชการทุกระดับควบคู่กันไปด้วย (กฤษฎา นาคประสิทธิ์, 2557)

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน (people's participation) ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525 - 2529) (สำนักงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) ที่มุ่งเน้นคนเป็นสำคัญมากกว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้พยายามเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาจากระดับบนลงล่าง (top-down) มาเป็นระดับล่างขึ้นบน (bottom-up) สอดคล้องกับแนวคิดของ Oakley (1984: 17) ที่ได้กล่าวว่า แนวทางจากระดับล่างขึ้นบนเกี่ยวข้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน แม้กระทั่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) (สำนักงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) ยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลจากภาครัฐ เอกชน ประชาชน และภาคการศึกษาในทุกพื้นที่ของ

ประเทศ เป็นกลไกประชารัฐที่ร่วมพลังให้สามารถกำหนดเป้าหมายแนวทางการพัฒนา รวมทั้งแผนงาน โครงการสำคัญที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างสอดคล้องกับภูมิสังคม และเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน 5 ปี (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558 ก)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นกลไกหลักในการช่วย รักษาเสถียรภาพและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบ โครงสร้างพื้นฐาน ระบบคมนาคมขนส่ง รวมถึงการค้าและการลงทุน ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวและ รายได้จากการท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558 ก)

รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเช่นเดียวกับรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ได้กำหนดให้ พ.ศ.2558 เป็นปีท่องเที่ยววิถีไทย 2558 (2015 Discovery Thainess) มีนโยบายส่งเสริมให้เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวไทยอย่างเป็นทางการสนับสนุน ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีการรับรู้ไปอย่าง กว้างขวาง นำเสนอภาพลักษณ์ประเทศไทยในมุมมองใหม่ เน้นคุณค่าที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการ ท่องเที่ยวผ่านวิถีไทย เพื่อสร้างการรับรู้ถึงภาพลักษณ์อันงดงามและความเป็นเอกลักษณ์ของไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558 ข)

อีกทั้งยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ.2558 - 2560 ยังมีเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวของ ประเทศไทยในระยะต่อไปจะไม่มุ่งเน้นปริมาณนักท่องเที่ยว แต่จะเน้นการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมากขึ้น เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวและกระจายรายได้ไปสู่ ท้องถิ่นมากขึ้น คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างให้ เกิดความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงได้มีแนวคิดการพัฒนาใหม่ ๆ เน้นความรับผิดชอบต่อทุกภาค ส่วนและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและเอกชนในท้องถิ่น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558 ค)

หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย ตั้งอยู่ในตำบลไทรน้อย อำเภอบางบาล จังหวัด พระนครศรีอยุธยา แบ่งเขตการปกครองเป็น 10 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,586 คน อาศัยอยู่จริง 1,267 คน (ข้อมูล ณ ปี พ.ศ.2559) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่บริหารจัดการชุมชนมีการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยใช้ทุนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศอย่าง ยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ภายใต้กรอบการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศ ตลอดจนบูรณาการงานพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ โดยมีเป้าหมายให้เกิดหมู่บ้านอุตสาหกรรม สร้างสรรค์ (creative industry village) ที่มีการประยุกต์ใช้ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ผนวกความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์และบริการ เชื่อมโยงกับการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว (มยุรี ศรีนาค, 2559)

หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อยมีความเป็นอยู่ของประชาชนแบบเรียบง่าย มีอาชีพหลัก คือ การทำการเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ปลูกพืชผัก สวนครัว พืชสวน กลัวยน้ำว่า กลัวยหอม กลัวยไข่ ปลูกข้าวโพด เลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด เลี้ยงปลา ทำอิฐมอญ โดยการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน OTOP กลุ่มเกษตรเพื่อการทำปุ๋ยหมักชีวภาพและปัจจุบันชุมชนได้ดำเนินการ เรื่องการท่องเที่ยว โดยให้ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยใช้กิจกรรมว่า “หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ไทรน้อย” ดำเนินการตามแนวทางที่รัฐบาลส่งเสริม คือ “การท่องเที่ยววิถีไทย”

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้พบว่า ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยประชาชนแต่ละคนต่างมีข้อมูล ความถนัด ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างสมดุลและการพัฒนาตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุงรูปแบบการท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างจิตสำนึกในการดูแลทุนทางทรัพยากรให้คงอยู่อย่างยั่งยืนและเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชน และยังสามารถเป็นแม่แบบหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้เป็นที่นิยมแพร่หลายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนในการมีส่วนร่วมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยว 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่อาศัยอยู่จริง จำนวนรวมทั้งสิ้น 1,267 คน (ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลไทรน้อย, 2559: 6) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 304 คน จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ Taro Yamane (1973) วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

ขอบเขตด้านตัวแปร

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรใน การวิจัย ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้าน

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ช่วงเวลาทำการเก็บข้อมูล คือ เดือนมกราคม - มีนาคม 2562

ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ศึกษา

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย ตำบลไทรน้อย อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดสร้างขึ้นโดยใช้แบบสอบถามแบบปลายปิดที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1932) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษา แนวคิดและทฤษฎีจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้าน และตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ Best (1978) แบ่งออก เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลผล	
4.50 – 5.00	หมายถึง	ระดับผลการมีส่วนร่วมมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	ระดับผลการมีส่วนร่วมมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ระดับผลการมีส่วนร่วมปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	ระดับผลการมีส่วนร่วมน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	ระดับผลการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) อธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สถิติอ้างอิง (Inference Statistics) เพื่อใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อทดสอบสมมติฐานประชาชนในหมู่บ้านที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีส่วนร่วมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.5 และเป็นเพศชายร้อยละ 39.5 มีอายุระหว่าง 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.7 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 21 - 30 ปี โดยที่ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร/รับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.8 รองลงมา คือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 20.7 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่มากกว่า 26 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 45.1 รองลงมา คือ 10 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.4 ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มีการรับรู้การมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 100.0

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, $SD = 0.55$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{x} = 4.29$, $SD = 0.52$) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.02$, $SD = 0.84$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.62$, $SD = 0.71$) พิจารณารายด้าน ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, $SD = 0.65$)

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, $SD = 0.84$)

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, $SD = 0.52$)

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$, $SD = 0.71$)

2.1 ด้านการตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$, $SD = 0.65$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหา เช่น การลงคะแนนเสียง เป็นต้น ($\bar{x} = 4.00$, $SD = 0.65$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา คัดเลือก ยกเลิก กิจกรรมหรือโครงการในหมู่บ้าน ($\bar{x} = 4.03$, $SD = 0.79$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการเสนอแนวทางการพัฒนาบุคลากรในหมู่บ้าน/ชุมชน ($\bar{x} = 3.83$, $SD = 0.73$)

2.2 ด้านการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, $SD = 0.84$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มงานต่าง ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน ($\bar{x} = 4.39$, $SD = 0.77$) รองลงมา คือ นำเสนอวิธีอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น/กิจกรรมเชิงอนุรักษ์ ($\bar{x} = 4.20$, $SD = 0.691$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สนับสนุนปัจจัยเพื่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน เป็นต้น ($\bar{x} = 3.44$, $SD = 0.98$)

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.29$, $SD = 0.52$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจจากการร่วมกิจกรรม ($\bar{x} = 4.60$, $SD = 0.58$) รองลงมา คือ ได้รับความรู้ที่ดีขึ้นที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วม เช่น ความภาคภูมิใจ ความรัก และสามัคคีของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นต้น ($\bar{x} = 4.54$, $SD = 0.71$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ แก้ปัญหาชุมชนได้อย่างยั่งยืน ($\bar{x} = 3.89$, $SD = 0.75$)

2.4 ด้านการประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$, $SD = 0.71$) เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ แลกเปลี่ยน/แสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกิจกรรม ($\bar{x} = 3.75$, $SD = 0.70$) รองลงมา คือ ปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผล ($\bar{x} = 3.74$, $SD = 0.84$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ควบคุมการใช้งบประมาณ/การจัดทำบัญชีของโครงการ ($\bar{x} = 3.51$, $SD = 1.09$)

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้านและการรับรู้การมีส่วนร่วม พบว่า เพศ อายุ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้านแตกต่างกัน มีส่วนร่วมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะของประชาชนในการมีส่วนร่วมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านเห็นถึงความสำคัญในเรื่องของการทำการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน เนื่องจากภายในหมู่บ้านมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เก่าแก่ มีพื้นที่ที่สวยงาม มีผลิตภัณฑ์ที่พร้อมจะผลักดันออกสู่สังคม จึงอยากให้มีการส่งเสริมและผลักดันการทำการท่องเที่ยวในหมู่บ้านให้เพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในระดับเท่ากัน ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (2557: 69) ที่ได้สรุปผลการวิจัยว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในระดับมาก และสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะของประชาชนในการมีส่วนร่วมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในฐานะที่ประชาชนเป็นคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ได้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องของการทำการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน/ชุมชน เนื่องจากภายในหมู่บ้าน/ชุมชนของเรามีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เก่าแก่ มีพื้นที่ที่สวยงาม มีผลิตภัณฑ์ที่พร้อมจะผลักดันออกสู่สังคม จึงอยากให้มีการส่งเสริมและผลักดัน การทำการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน/ชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น และอยากให้ภาครัฐซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดและคอยดูแลทุกข์สุขของประชาชนมาโดยตลอด ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน/ชุมชน ช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการช่วยส่งเสริมผลักดันกระจายข่าวประชาสัมพันธ์ในการดำเนินกิจการภายในชุมชนที่จะสามารถออกไปสู่สังคม และเป็นที่ยึด

ของกลุ่มคนที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ประชาชนจึงมีความต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน มหาวิทยาลัย ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยด้านงบประมาณ ด้านการพัฒนา ระบบการดำเนินงานให้มีความถูกต้อง เพื่อจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล และ อีระวัฒน์ จันทิก (2561: 18) ที่ได้สรุปผลการวิจัยว่า การ ท่องเที่ยวคุณภาพนั้นมีความสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ ทั้งการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนที่เน้นการพัฒนาซึ่งครอบคลุม 3 มิติ คือ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ โดยดำเนินงานอย่างสมดุล รวมทั้งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นการท่องเที่ยวที่น่าเสนอ กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในท้องถิ่น และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เองก็เป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาการชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวให้ เกิดความยั่งยืน สามารถอาศัยหลักการจัดการการท่องเที่ยวทั้งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่เอกลักษณ์และอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นในการ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนของหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านไทรน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา มีส่วนร่วมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการ ประเมินผล ดังนั้น ประธานกรรมการของหมู่บ้านควรมีการประชาสัมพันธ์หรือจัดประชุมให้ประชาชน รับรู้และเข้าใจถึงการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการเพิ่มความ รู้ความเข้าใจอย่างทั่วถึง อีกทั้งยังเป็นการสร้างมาตรฐานในการดำเนินงานให้มีรูปแบบสมบูรณ์ เป็นที่ ยอมรับของทุกฝ่าย และให้ทุก ๆ คนสามารถที่จะรับรู้ เข้าถึง ตรวจสอบการดำเนินการได้ตลอดเวลา

ควรมีการติดตามด้านการประเมินผล การมีส่วนร่วมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงและมีการตรวจสอบความ โปร่งใส ควบคุมงบประมาณค่าใช้จ่ายของโครงการอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมตามหลักการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งส่วนของประชาชน และภาครัฐ และควรควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทำการศึกษาข้อมูลที่เป็นเชิงปฏิบัติการเพิ่มขึ้น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงพัฒนาได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558 ก). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2560-2564. ค้นเมื่อ วันที่ 18 ธันวาคม 2561, จาก <https://www.dpe.go.th/dwl-preview-411891791795>

- _____. (2558 ข). **ท่องเที่ยววิถีไทย 2558 (2015 Discovery Thainess)**. ค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561, จาก <https://mots.go.th/content.php?nid=6349&filename=>
- _____. (2558 ค). **ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2558-2560**. ค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561, จาก https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114
- กฤษฎา นาคประสิทธิ์. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ปัญหาหยาเสพติดในเขตเทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี**. สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบริการรัฐกิจและรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2552). **การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมิติใหม่ในอนาคต**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.
- ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลไทรน้อย. (2559). **เอกสารประกอบการนำเสนอองค์การที่มีกิจกรรมทางสังคมดีเด่นประจำปี 2560**. หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ไทรน้อย.
- มยุรี ศรีนาค. (2559). **ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลไทรน้อย**. หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ไทรน้อย.
- ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล และ ชีระวัฒน์ จันทิก. (2561). **การท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 4(1): กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2561. ค้นเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2562, จาก <https://www.tcithaijo.org/index.php/rpu/article/view/125751/95216>
- วิชญ์ หยกจินดา. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่างตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี**. ค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561, จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/55930171.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2524). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ.2525-2529**. ค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561, จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=3780
- _____. (2558). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564**. ค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561, จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- Best, J. W. (1978). **The Tools of Research in Education**. 3rd ed. New Delhi: Prentice Hall of India Private Limited.
- Likert, R. (1932). **A technique for the measurement of Attitudes**. Archives of Psychology.
- Oakley. (1984). **Approaches to Participation in Rural Development**. Geneva: International Office.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd ed. New York: Harper and Row Publication.